

liberalci podreti vse božje hrame in tako dalje. Seveda, to je za sedaj še držalo. A ljudje se pa šele sedaj čudijo, kako je to, da nas ni vzel še „ta rogati“, ker smo volili liberalno. In to je pa boljše spoznanje kakor pa sto „Domoljubov“. Tudi v kmetskih skupinah smo padli, toda na Notranjskem jih je rešil edini Št. Peter; nam je treba samo tega naskočiti, pa je zmaga naša, seveda, ako bodo hoteli „klerikalci“ vzeti vse naše postojanke, jim bo pa zmanjkalo ne samo mož, temveč še preje smodnika.

Prisiljenega kandidata, penzioniranega dež. šol. nadzornika smo pa poslali nazaj v penzijo. Čudom se čudimo, zakaj je šel ta človek pravzaprav v pokoj, vsaj je še čil, kakor malokdo, vsaj tako je trdil „Slovenec“, ta pa nikdar ne laže. Toda g. urednik, skoro bi pozabil pisati o tem, kar sem se namenil. V nekem svojem dopisu pretečenega leta sem omenil — ko sem zabilježil nekaj vesti o goriškem dežel. učit. društvu, da si je to društvo izbralo za svoje glasilo „deutsch-öster. Lehrerzeitung“, ki vleče malce na „deutsch-national“. In skupil sem jo tedaj tako, da mi še danes po ušesih doni. „Edinost“ mi je posvetila kar cel uvoden članek, a „Slovenec“ ga je objavil skrčenega. Tendenca obeh listov je bila, da slovensko učiteljstvo jadra „unter deutscher Flagge“. Dobro, recimo — po mnenju teh listov — da jadrano slov. učitelji „unter deutscher Flagge“, toda na krovu smo pa vendar pravi pristni slovenski korenjaki.

Kaj bode pa sedaj — g. urednik! — porekla „Edinost“, ako je le kaj dosledna, in „Slovenec“ kot zastopnik kranjskih doslednežev (!?!), ko je „katoliško-narodna“ — o jej!! — stranka na Kranjskem vzela pod slovensko zastavo „deutsche Söldlinge“, na Goriškem pa Lahe!

Pričakujva, g. urednik, kak veter zapiha, ali bo „široko“, ali bo „Tornada“ ali pa samo „sapca“.

Iz Gorij. (Novi List.) Oni sramotilni članek o učiteljih, katerega je Učit. Tovarš celo dvakrat ponatisnil iz „Novega Lista“, sem bral prvič v našem bralnem društvu. List je ležal na mizi in sicer ravno ista številka, v kateri piše: „Povprečno gre govornica, da so učitelji lumpje t. j. pijanci, ponočnjaki, babjeki in kar je takega več. In ta govornica ni tako neopravičena.“ — Morebiti bi bil ta pamflet prezrl, a bil je ves z višnjevim svinčnikom obrobjen in najsurejviši izrazi so bili vrhutega še podčrtani,* tako da me je oni članek že od daleč zbedel v oči. To dejstvo kaže, da se nekteri Gorjanci zelo zanimajo za šolo in učitelja, posebno takrat, kadar dobi učitelj — četudi po krivici — katero po hrbtu. Kaj so pa drugi Gorjanci mislili, ko so članek prebrali? Znano je, da ima naša šola izmed vseh šol v radovljiškem okraju — razun ene — že od nekdanj najslabši šolski obisk. Jako dvomim, če bodo zdaj raje pošiljali otroke v šolo, nego imeli bodo še večjo mržnjo do šole in učitelja. Seveda jih bo v teh mislih potrdila tudi agitacija pri zadnjih volitvah. Kdo je bil oni, ki je bil tako prijazen, da je s svinčnikom v roki odprl Gorjancem oči in jih opozoril na oni pamflet, ne vem, a prepričan sem, da ni imel poštenega namena, nego sta mu šola in posebno učitelj trn v peti. Saj s prstom kaže name češ: Taki lumpje so učitelji! Glejte, komu izročate svoje otroke v vzgojo in pouk! Ker napada večkrat dopisnik iz naše vasi v „Do-

moljubu“ šolo in laže o učitelju, je mogoče, da je to ena in ista oseba, ali pa so se že drugi naučili takih lepih lastnosti, kar bi ne bilo nič čudnega.

Pri občnem zboru bralnega društva, pri katerem bom predlagal, naj se „Novi List“ iz društva izključi, bom imel priliko spoznati — ako si bo upal zagovarjati svoje sovražno postopanje — dotičnega društvnika, ki ščuje Gorjance zoper učitelja. Vedel ga bodem vsaj z naprejš toliko ceniti in spoštovati, kolikor zasluži.

Ž.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Občni zbor „Slovenske šolske Matice“. Prvi občni zbor „Slovenske šolske Matice“ dne 29. m. m. v veliki dvorani „Mestnega doma“ se je prav sijajno izvršil ob navzočnosti kakih 150 členov duhovskega in posvetnega stanu, in to ravnatelj in profesorjev srednjih šol in učiteljskih, okrajnih šolskih nadzornikov, učiteljev in učiteljic meščanskih in ljudskih šol. Začasni predsednik, ravnatelj g. H. Schreiner, otvori zborovanje s trikratnim „Slava“-klicem Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju, čemur se zbor z navdušenjem odzove. Nato iskreno pozdravlja preblag. g. ljubljanskega župana Iv. Hribarja in vse zborovalce. G. predsednik v izbornim govorom razvija smoter pedagogike in sredstva v doseg tega smotra, razlaga pomen in namen novega društva ter izraža veselje, da so se združili na pedagogičnem polju srednje- in ljudskošolski učitelji v „Šolski Matici“, ki ni politično društvo, temuč imajo v njej prostora vsi vzgojevalni faktorji, naj so zasebno tega ali onega prepričanja. G. ljubljanski župan Ivan Hribar pozdravlja v daljšem in prelepem govoru „Šolsko Matico“ v imenu mesta, občinskega in mestnega šolskega sveta in v svojem imenu. Izmed obilice ljubljanskih in drugih društev so najpotrebnejša ona, ki skrbe za narodno gospodarstvo in kulturo, a eno najimunitnejših kulturnih društev obeta postati „Šolska Matica“, ki združuje vse pedagogične pisateljske moči, in ima na čelu spretno pedagoge. Žato izraža svoje veselje nad ustanovitvijo tega eminentno kulturnega društva, ki hoče osredotočiti vse pedagogično-slovstveno delovanje v Ljubljani, kakor mu je bilo prej središče Krško, oziroma Maribor.

Tajnik, g. nadučitelj Fran Gabršek prečita došle brzojavke in poročila v dosedanem delovanju začasnega odbora, razvijaje zgodovinski postanek „Šolske Matice“. Že leta 1886. ustanovljeno „Pedagogičsko društvo“ v Krškem se je na slični način bavilo z izdavanjem pedagogičnih knjig. L. 1896. se je nameravalo to društvo premestiti v Ljubljano, a leta 1899. se je sklenilo ustanoviti novo društvo „Šolska Matica“. Začasni odbor je ukrenil vse potrebno, da se je ta misel uresničila. Matica namerava izdajati v prvi vrsti „Pedagogični letopis“, didaktiko (ukoslovje in specialno metodiko vseh učnih predmetov), knjigo realij, komentar k čitankam, občno pedagogiko (vzgojeslovje, dušeslovje, logiko itd.), zgodovino pedagogike, učne knjige itd. Prirejati hoče pedagogična predavanja po raznih krajih. Naprositi hoče nasvetovane in priznane pisatelje, da prevzamejo spisovanje društvenih knjig. Dela bode veliko, a odbor se ga ne straši, zlasti ker vidi, da tudi na višjem mestu to kulturno prizadevanje z veseljem pozdravljajo. „Šolski Matici“ je do sedaj pristopilo 592 rednih in 8 ustanovnih členov, in je upati, da naraste s pomočjo marljivih poverjenikov to število skoro na 1000, zlasti ker se bode v kratkem poverjeništvu pomnožilo.

Iz poročila blagajnika, gosp. ravnatelja Andr. Senekoviča je posneti, da je plačalo do sedaj 459 rednih in ustanovnih členov 2036 kron udnine, in to učiteljev in učiteljic srednjih šol, učiteljskih in ljudskih šol, duhovniških in posvetnih, okrajnih in krajnih šolskih svetov, ljudskih šol in neučiteljev, a večina poverjenikov še ni

*) Pravijo, da je bil ta pamflet spisan in objavljen dogovorno in sporazumno z vodstvom klerikalne stranke v Ljubljani. Razposlali so ga v več iztisih med ljudstvo z grdim namenom, da oškodijo novo šolo in očrni učiteljstvo.

vposlala prispevkov. Najugodnejši čas za nabiranje društvenikov bodo okrajne učiteljske konference.

V odbor, ki se je takoj konstituiral, so bili za prihodnje triletje per acclamationem izvoljeni: predsednikom g. učiteljski ravnatelj H. Schreiner; kot odborniki in sicer za Kranjsko: g. učiteljski ravnatelj Fr. Hubad podpredsednikom, g. nadučitelj Fr. Gabršek tajnikom, g. gimnazijski ravnatelj Andrej Senekovič blagajnikom, g. učitelj Jakob Dimnik knjižničarjem; za Stajersko: gosp. učiteljski profesor in okrajni šolski nadzornik dr. Janko Bezjak in g. nadučitelj Vekoslav Strmšek; za Primorsko in Koroško: g. učiteljski profesor Viktor Bežek in okrajni šolski nadzornik Fran Finžgar. Namestniki: za Kranjsko g. okrajni šolski nadzornik Andr. Žumer, za Stajersko g. nadučitelj Josip Mešiček za Primorsko in Koroško g. učiteljski profesor Josip Apih. Urednikom društvenih objav je bil izvoljen g. okrajni šolski nadzornik, profesor Fran Levec. Presojevalci računov so: g. gimnazijski profesor dr. Ivan Svetina, g. učiteljski profesor Ivan Macher in g. učitelj Ivan Krulec.

Občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“. V soboto, dne 29. m. m. je ob 8. uri zjutraj zborovalo v „Narodnem domu“ „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. Predsednik And. Žumer pozdravi navzoče društvenike ter jim priporoča, naj še vsakdo skuša v svojem kraju pridobiti društvu novih členov in podpornikov, da tako čimprej dosežemo zastavljeni si smoter: zgraditi poslopje, v katerem bi se za učiteljske sirote skrbelo v gmotnem in moralnem oziru. V ta namen zbira društvo doneske poleg članarine po svojih krajevarskih knjižnicah, s prirejanjem koncertov in veselje (lani nad 500 K) in podpornimi darovi; največ pa prinaša društvu njegov „gospodarski program“ (lani čez 1000 K). Vseh dohodkov je bilo lani 2254-56 K; vsega premoženja se je v šestih letih društvenega obstanka nabralo 12.871-10 K. G. blagajniku Dimniku, na katerega ramenih sloni večinoma vse društveno delovanje, kateri je ustanovil tudi „gospodarski program“, izreče občni zbor na predlog g. Žumra za njegovo trudoljubivo delovanje v korist društva zahvalo.

V odbor so bili izvoljeni: And. Žumer predsednik, Fr. Gabršek in Jožef Cepuder I. in II. podpredsednik, Juraj Režek tajnik, Jakob Dimnik blagajnik in odborniki Fr. Črnagoj, Jakob Furlan, Ivan Krulec in Janko Likar.

XXXI. občni zbor deželnega slovenskega učiteljskega društva se je vršil dne 29. m. m. v „Nar. domu“. Društveni predsednik J. Režek iskreno pozdravi v prav mnogobrojnem številu zbrano učiteljstvo, kar mu je zopetni dokaz, da se učiteljstvo zaveda dolžnosti do svojega deželnega društva, katero se že 31 let trudi povzdigniti naše narodno šolstvo in pripomoči učiteljstvu do boljšega gmotnega stanja in do v zakonu mu zajamčenih pravic. Resni in težki so današnji časi za naše učiteljstvo, zato je treba, da še tesneje združimo svoje vrste; ker čimbolj se bomo oklepali svojega deželnega društva, temprej bomo dospeli do svojih opravičenih zahtev. V slogi je uspeh! Da bi pa toliko prej dospeli do tega, poganja se naše učiteljstvo že nekaj let za to, da bi v zakonodajalne zборе prišel tudi kak naš tovariš, ki bi ondi ob šolskih in učiteljskih vprašanjih povzdignil strokovnjaški svoj glas. Letos se je bil napravil v tem oziru prvi poskus, ki se nam pa ni uresničil še to pot. Vendar smemo veseli biti, da je storjen začetek in hvaležni smemo biti stranki, ki je z vso vnemo podpirala to kandidaturo; posebno zahvalo pa smo dolžni svojemu tovarišu L. Jelencu, ki se je žrtvoval za ta prvi poskus in neustrašeno šel v boj proti onemu krivemu preroku, ki trdi, da je naša šola prokletstvo za ljudstvo. (Viharno ploskanje in klici: Živio Jelenc!) Dalje se spominja stoletnice rojstva Slomška in Prešerna, ki sta kot buditelja, učitelja in vodnika našemu narodu kazala pot iz duševne teme k svetli luči izomike in napredka. Zbor navdušeno zakliče „Slava!“ spominu teh dveh naših duševnih velikanov.

Končno se v vznešenih besedah spominja lanske sedemdesetletnice presvetlega cesarja, ki je z novim šolskim zakonom postavil šolo na trdno podlago in osvobodil učiteljstvo težkega jarma sužnosti. Temu svojemu velikemu dobrotniku in mogočnemu zaščitniku zakličejo zborovalci navdušeno trikratni „Slava!“

Namesto odsotnega tajnika poroča predsednik o korakih in vspehih lanskih sklepov ter o drugem odborovem delovanju, kar vse pa je učiteljstvu že itak znano iz „Učit. Tovariša“. Blagajnik Fr. Črnagoj poroča da ima društvo po vseh odbitih šroških še 602-92 K premoženja in terjatev na zaostali naročnini za „Učit. Tovariša“ okroglih 2000 K. Društvo je člen „Slovenske Matic“, „Slov. planinskega društva“ ter pokrovitelj pri družbi sv. Cirila in Metoda in pri „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“. Zbor dovoli tudi za Prešernov spomenik 50 K. Izmed sklepov sta pa posebne važnosti: da se prenaredi disciplinarni zakon, in da se ob začetku počitnic skliče shod, na katerem naj vse naše učiteljstvo skupno povzdigne svoj glas proti obrekovalcem naše šole in učiteljstva ter na končno uresničenje opravičenih svojih zahtev.

Občni zbor „Društva slovenskih učiteljic“. Dne 29. grudna ob 10. uri dop. je zborovalo društvo slov. učiteljic v „Nar. domu“. Zborovanje je s kratkim pozdravom na navzoče člane in goste otvorila K. Demšar namesto obolele predsednice A. Zupan-ove. Po tem pozdravu prečitala je tajnica J. Miklavčič zapisnik vlaškega zborovanja ter podala na to obširno poročilo o delovanjudruštva o baš preteklem letu. Društvo je bilo vložilo na vis. dež. zbor peticijo, obsezajočo tri prošnje: a) za remunerecijo ž. roč. del učiteljici, ki ga oskrbuje, event. za nastavljanje učiteljic roč. del na večazrednicah; b) za povrnitev onih 10⁰%, ki so se po novem osebnem statusu odvzeli učiteljicam v prvih dveh plač. razredih — in c) za ustanovitev meščanskih šol za dekleta, kakor za uravnavo pravnih razmer učiteljic, ki bodo delovale na teh šolah. Sl. dež. zbor ni ugovarjal tej prošnji, kar pa ne bode oviralo, da društvo opetovčno ponovi svoje prošnje, dokler ne doseže svojega smotra. Odbor se je nadalje posvetoval o novo osnovanih pravilih, po katerih se ima društvo preosnovati (kakor hitro bodo nova pravila potrjena) v glavno društvo z 2 K prispevka na leto — z oddolkom boln. podp. blagajne, katere pravila se nahajajo v „dodatku“ novih pravil. — Tajnica omenja nadalje neljubo ji opazovanje, da še kolegije hujskajo zoper svoje društvo, češ, da je osnovano v nasprotstvo učiteljskim društvom! Da temu ni tako, svedočijo vendar že pravila — treba pa tudi, da zastopnice okrajev po možnosti skrbne, da se taki napačni nazori ne bodo širili. Seveda imajo enaka hujskanja uspeh le pri onih, ki se naših zborovanj ne udeležijo. — V svrhu dosege permanentno znižane vožnje na naših železnicah je društvo stopilo z dunajskim društvom učiteljic, ter se obrne še do čeških, da skupno delujemo za ta smoter. — Nadalje se spominja vsled omožitve izstopivših in umrlih članov; prvim odpošlje pozdrave — mej drugim pa obžaluje izgubo vrle in vnete sotrudnice Ivanke Vidic. Društvo je položilo na nje rakev venec s trakovi in napisom: društvo učiteljic — svoji odborniki: Navzoče se v znak žalosti dvignejo s sedežev.

Slednjič prečita tajnica še pismeno izjavo obolele predsednice, da se vsled bolehnosti ne more udeležiti zborovanja in radi tega tudi ne more nadalje sprejeti izvolitve v odbor.

Na to poročilo sledi izvestje blagajničarice, iz katerega posnamemo, da ima društvo 721 kron 60 vin. čistega premoženja. Pregledovalkama računov se izvolita A. Podrekar in A. Moos.

Referat O. Sittigove „Naša organizacija“ prečita K. Drol, ker je referentinja vsled bolezni bila zadržana. V tem izbornem referatu naglašajo poročevalka potrebo tesne organizacije učiteljic za dosego izključno stanovskih interesov učiteljic, a obenem naglašajo tudi potrebo solidnega postopanja z učitelji, kjer se gre za skupne interese!

— Izreče se tudi zoper prepoved omožitve, se poteguje za remuneracijo ženskih ročnih del, oziroma namestitvev industrialnih učiteljic, kajti dosedanje razmere izkoriščajo žensko moč — za večje, utrudljivejše delo odmerja se ji manjša plača! Omenja tudi, da bi bila dolžnost društva, petezati se za volilno pravico učiteljic, kajti vsaka izmed nas se čuti državljanka, kateri je pri srcu blagor in sreča domovine! Vendar pa je pomisliti, da je ta pravica v roki nezavednega človeka nevarno orodje — zato nasvetuje, da se vsaka izmed nas posveti resnemu delu, da si pridobi kolikor toliko jasne pojme o svojem položaju kot državljanka. — Ker se to poročilo objavi v celoti, zadostuj toliko.

Nato so se prečitala nova pravila, ki so bila z odobravanjem vzprejeta. Pri volitvi odbora je bila izvoljena K. Drol za predsednico in Vida Zupančič za drugo tajnico; ostali odbor je ostal stari.

Pri nasvetih in predlogih stavila je V. Zupančič predlog: naj se društvo obrne s prošnjo na visoki deželni šolski svet, da slavnoisti ukrene, da se učiteljske službe v bodoče ne bodo oddajale kar po domače „pod roko“, temveč zakonitim putem, z razpisom! Naj se prosi, da se razpišejo službe v Kamniku, Zagorju, na Vrhniki i. dr., kjer se — deloma že drugič — nameravajo popolniti stalna in važna mesta s provizoričnimi močmi, starejšim in zaslužnim učiteljicam pa je s tem onemogočeno vsako izboljšanje stanu! — Jednoglasno vsprejeto.

Predlog, naj društvo pristopi „Zavezi“, se je stavil od več strani. Na ta predlog javi tajnica, da društvo danes zboruje še na podlagi dosedanjih pravil, po katerih (kot hranilnega društva) ne more pristopiti „Zavezi“ že zaradi prispevkov ne! Da pa je solidarno z učiteljskimi društvi, kjer se gre za skupne interese, je po sebi umevno, saj so člani našega društva do malih izjem tudi člani okranjih učiteljskih društev, in kot taki tudi člani „Zaveze“. — Naše društvo mora predvsem samo sebi pridobiti tál, samo v sebi se ukrepiti! Društvo združuj v sebi vse učiteljice, navdušuj jih za resno delo vzgoje mladinske — pa tudi za resno delo lastnega spopolnjevanja! — Ta smoter, kakor tudi blaga misel, pomoči svojim članom v slučaju bolezni z gmotnimi sredstvi — je vodil ustanoviteljice društva. — V tem smislu: naj se počaka, da se društvo samo v sebi ukrepi in ojači na podlagi novih pravil, se je glasil tudi predlog tovarišice Helene Arkove.

Jubilejska samopomoč. P. n. udom „Jubilejska samopomoč“ razposlal sem o novem letu poštne položnice, da vplačajo za zadnji slučaj smrti, eventualno tudi letnino za 1901. Veliko se jih je že odzvalo, tisti pa, ki še tega storili niso, upam, da v kratkem store. Prosim denar vpošiljati le po poštni položnici, delo je meni olajšano, a poština je vže zaračunjena. Le kdor je položnico zgubil, naj se posluži nakaznice. Naslovljati je „Samopomoč“, Ig pri Ljubljani.

Fr. Ks. Trošt,
t. č. predsednik.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje 2. dan svečana (na svečnico) ob 11. uri dopoldne v Šmarji po sledečem vzporedu:

1. Zapisnik in dopisi.
2. Poročilo o zborovanju „Šolske matice“.
3. Pretresovanje pravil „Zveze slov. štajerskih učiteljev in učiteljic“.

4. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo.

5. Volitev odbora.

6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Celje. (Vabilo.) „Učit. društvo za celjski in laški okraj“ ima dne 2. svečana t. l. ob 11. uri dopoldne v ok. deški šoli svoje redno zborovanje. Vzpored:

1. Zapisnik.

2. Petje. (Pela se bode pesem „Slovenski svet, ti si krasan“. Moh. pesm. II. št. 7. Pevci naj se pol ure pred zborovanjem snidejo k pevski vaji!

3. Poročilo o lanskim društvenih računih, g. Čulek.
4. Društvene zadeve in nasveti.
5. Eventualno podavanje.
6. Iz šolske prakse.

K obilni udeležbi prav vljudno vabi

Armin Gradišnik,
t. č. predsednik.

Učit. društvo za mariborsko okolico zboruje mesto 3. prosinca, kakor se je bilo naznanilo in zaradi nastalih zaprek odpovedalo, gotovo 7. dne svečana meseca po istem vzporedu.

Odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 3. prosinca t. l. ob precej veliki udeležbi.

Po običajnem pozdravu otvori g. predsednik zborovanje, želeč vsem veselo novo leto. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri; društvu došli dopisi se preberejo in vzamejo na znanje. O društvenem delovanju v minulnem letu poroča g. predsednik. Število udov se je pomnožilo za 6. Zborovali smo šestkrat; eno zborovanje je bilo združeno z majniškim izletom, pri katerem je predaval g. dr. Bezjak o „Prešernovem sonetnem vencu“. Dalje smo slišali še pet drugih predavanj.

Nato poroča g. predsednik o prvem občnem zboru. „Slov. šolske Matice“. Poslušalci so sledili z zanimanjem njegovim besedam, ki so pričale o velikem pomenu tega na novo ustanovljenega društva.

Blagajnik, g. Kavkler, objavi, da je stanje društvene blagajnice sicer navidezno dobro, a v resnici slabo. Izvoljena pregledovalca računov sta g. Kajnih in gđc. Lapajne. Knjižnica je v jako dobrem stanu; pomnožila se je v preteklem letu za 50 knjig, katere so podarili deloma hranilnica, Slov. Matica in Dr. sv. Mohora. — Sklene se dalje, da se naročijo sledeči časopisi, oziroma knjige: „Uč. Tovariš“, „Popotnik“, „Schul- und Lehrerzeitung“, „Zvonček“, „Ljublj. Zvon“, „Glasbena Zora“, „Glasbena Matica“, „Slov. Matica“, „Šolska Matica“ in „Hribarjev koledar“. — Ko prebere g. predsednik pismo g. Brinarja, v katerem nas zagotavlja, da hoče svoj rokopis „Slomšek kot pedagog“ predrgaćiti po nazorih in popravkih ocenjevatelja g. dr. Bezjaka, predlaga gosp. Kavkler, da izroči društvo pisatelju častno nagrado, kar se sprejme enoglasno.

V novi odbor so bili izvoljeni: g. Šorn, predsednik, g. Kavkler, podpredsednik in blagajnik, gg. Bučar in Muška, tajnika, g. Kavkler, knjižničarka, g. Zupančič, pevovodja in za odbornika gg. Ogorelec in Meško. Prihodnje zborovanje se vrši dne 6. svečana t. l.

O zborovanju Šmarsko-rogaškega učiteljskega društva. Dne 2. grudna zbralo se nas je nad 20 udov v posojilničnih prostorih prijaznega in gostoljubnega Šmarja. Ta dan imeli smo res posebno srečo, akoravno nam je Perun nagajal s svojim dežjem, a vdeležba je bila vendar dobra. Na novo so društvu pristopili: gospa Brinarjeva in pa gospice Kalšek, Kočever, Maht in Zupančič. Vse nove člane pozdravil je gosp. predsednik. Spominjal se je pa tudi sedemdesetletnice cesarjeve in stoletnice našega pesnika-prvaka Prešerna. Tudi naše društvo spomnilo se je njega, ki je pel:

„Vremena Kranjcem bodo se zjasnila,
in lepše solnce nego prej sijalo.“

Nabralo se je med udi okolo 30 K za Prešernov spomenik. Temu je sledilo kratko poročilo o zavezinem zborovanju, kjer se je posebno naglašalo, da učiteljstvo ni nasprotno verski vzgoji, da se pa ne more ogrevati za klerikalizem, kojega spaja duhovščina z vero. Slišali smo tudi poročilo o zborovanju društvenih predsednikov v Celju, kjer se je postavil kandidatom pete kurije velezaslužni g. Dragotin Hribar; sklepalo se je tudi o Zavezi štaj. slov. uč. društev. Sestavljanje pravil poverilo se je g. Strnšku. Le-ta bode ta pravila v kratkem po časopisih razglasil, potem jih pa predložil v potrjenje, ako jim ne bode ugovarjalo kako društvo.

Jako zanimiva bila so vprašanja iz vprašalne skrinjice. Evo jih:

1. Kedo naj obravnava zamude, ki jih zakrivijo otroci iz drugih šolskih okolišev?

Odgovor: Tisti krajni šolski svet, ki sprejme otroka, prevzame s tem tudi odgovornost za redno šolsko obiskovanje.

2. Kaj bi bilo storiti, da dobimo po vseh slovenskih solah enake črke?

Odgovor: „Šolska Matica“ ali pa „Zaveza“ naj izda črkopis, kojega se poprime vse slovensko učiteljstvo.

3. Kaj se ima storiti, da se oživi naše društveno življenje?

Odgovor: Učitelji morajo drug drugemu več zaupati. Vedno se čuje izgovor: „Bi že bil prišel, pa mislil sem, da ne bomo sklepni. Ako bode vsak mislil tako, potem bode slaba. Verjeti je torej treba medsebojnim obljubam, potem pa bomo vedno zbrani polnoštevilno. Tudi petje oživi društveno življenje.“

4. Ali je „zakonito opravičeno“ postopanje učiteljevo, ako pristovuje kot župan volilni komisiji med šolskim časom, ter obvesti o tem pravočasno šolsko vodstvo?

Odgovor: To postopanje je popolnoma pravilno, zakaj, ako zakon dovoljuje učitelju župansko čast, potem mu mora eo ipso dovoliti izvrševanje županovih dolžnostij tudi med šolskim časom v takih slučajih, kjer je treba paziti na mir in red, zakaj edino župan je za vse odgovoren.

Prihodnje zborovanje vršilo se bode dne 2. svečana ob 10. uri dopoldan v Šmarju. Govorila bodeta gg. Brinar in Debelak o slovenskem črkopisu, vršile se bodo volitve, nastopil pa bode baje tudi naš novi pevski zbor. Gotovo bode privabila lepa slovenska pesem tudi vse martinčke k zborovanju v blaženem predpustnem času!

Zborovanje brežiško-sevniškega učit. društva dne 8. grudna 1900 je bilo izredno dobro obiskano. Predsednik, gosp. Knapič, pozdravi udeležence kar najprisrčneje, spominja se v toplih besedah prezgodaj umrlega kolegi-jalnega tovariša g. Avgustinčiča, predstavi društvu novopristopivše ude gđc. Lunder in Piller ter gg. Arnškeka in Kuharja. Kot gost je prisostoval temu zborovanju g. Lavrenčak iz Brežic. Gđc. zapisničarica je nato prečitala izborni sestavljen zaspisnik o zadnjem zborovanju. Izmed dopisov je posebno povdarjati vabilo odbora „Slovenske šolske Matice“. Temu se je odzvalo 8 društvnikov ter pristopilo temu velevažnemu podjetju. Od „Šolske Matice“ si obetamo mnogo, ker vemo, koliko so storila slična podjetja v procvit šolstva pri drugih narodih. Dal Bog, da bi se lepo razvijala tudi naša „Matica!“ Prof. dr. Glaser vabi potom društvenega vodstva društvenike k „Slov. Matici“. Tudi ona je vredna vse podpore. Dne 11. listopada 1900 je sklical centralni odbor spodnještajerskih uč. društev sejo, o kateri je poročal tovariš g. Knapič. Sosebno je ugajal sklep o državno-zborskih volitvah. Edino kandidaturo g. Hribarja se je sklenilo soglasno podpirati, ker je bil odbor prepričan, da bode g. Hribar po svojih močeh deloval za prosep šole. Društvo se je izreklo za predlog uč. društva graške okolice, glede obnovitve „Lehrerbunda“. Tako bi se jednostavnim potom združili tovariši slov. in nem. narodnosti k skupnemu delovanju. Sloge nam je potrebal Kar je bilo mogoče na Goriškem, je mogoče tudi pri nas, le dobre volje je treba in prave stanovske zavesti. Tovariš g. Tominc je poročal o zadnjem zborovanju „Zaveze“. Njegovo poročilo se je vzelo pohvalno na znanje, prav tako se je izrekla zahvala vsem delegatom. Tovariš g. Knapič je opisoval na podlagi Trunkove knjige „Eine Schulreise“ šolstvo v Nemčiji prav zanimivo. Tudi njemu se je društvo zahvalilo.

Književnost in umetnost.

Mladinska knjižnica. Izdaja „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. I. zvezek. V Ljubljani. Založil L. Schwentner. 1900. Cena v pol platno vezani knjigi 80 h, po pošti 90 h. Naslovni list je priredil arhitekt Jager na Dunaju.

Prvi zvezek te željno pričakovane knjižnice prinaša dve lepi povesti iz peresa znanega mladinskoga pisatelja g. Josipa Brinarja in sicer: I. „Medvedji lov“ in II. „Čukova gostija“. Te povesti je nagradil „Češko-slovenski spolek v Pragi“. Prelepo knjižico kar najtopleje priporočamo za šolarske knjižnice in trdno pričakujemo, da je ne bo šole na Slovenskem brez te prekrasne knjige. Torej, le hitro po njej, da izide čim prej II. zvezek naše „mladinske knjižnice“.

„Zvonček“, list s podobami za slovensko mladino, je začel svoj drugi letnik. 1. številka ima to-le vsebino: Božič... Založil J. Stepenko. — Uspavanka. Založila Vida. — „Krnc, a kje si ti?“ Založil Oton Zupančič. — Tepežnica. Založil A. M. Rostov. — Nove jaslice. Spisal Ivo Trošt. — Človek — živali. Spisal St. Pergula. — Molitev (s podobo v barvi). Založil Modest. — In ga bom (s podobo). Spisal Igor. — Bolna mati. Pravljica (s podobo). Spisal P. Petrovič. — Trije medvedi (s podobo). Spisal Ivo Trošt. — Zima. Založil J. Stepenko. — Rebus. Priobčil Fr. Petrič. — Drobiž. „Zvonček“, ta najboljši in najlepši list za mladino, iznova toplo priporočamo. Za vse leto stoji le 5 K. Naj bi ne bilo slovenske družine brez lepega „Zvončka!“ Arhitekt Jager je priredil za „Zvonček“ lepo novo glavo.

Slovenska knjižnica prinaša v III. zvezku nadaljevanje L. Tolstega: „Vstajenje“. Cena 40 h. „Slov. knjiž.“ prav toplo priporočamo.

Slavjanska Lira. Tamburaški glasbeni list. Izdajatelj in zalagatelj H. Vogrič. Tolmin (Goriško.) Cena za celo 15 K, pol leta 8 K. „Sl. L.“ bo dobro došla tamburaškim zborom.

Skladbe ranj. Hr. Volariča. — Nadopolni in plodoviti skladatelj Hrabroslav Volarič, poslednji učitelj v Devinu, je umrl že jeseni l. 1895. Nagrobni spominek dobi šele letos. — Tudi so šele te dni izšle v tisku nekatere njegove skladbe.

„Zaveza“ učitelj. društev je sklenila takoj po smrti, da naj se izdajajo Volaričeve skladbe v korist uboge rodbine. (Udova in štirje otroci, ki žive v Gorici, Gosposka ulica 7, v hiši „Goriške ljudske posojilnice“). Ali to nalogo je prevzela vdova sama. Dolgo ni bilo človeka, ki bi skladbe kritično pregledal in uredil. Naposled se je usmilil vdove znani glasbenik g. Jos. Čerin na Dunaju, ki je oskrbel prvi zvezek — samospeve, ki niso še doslej nikjer tiskani.

Lično tiskan zvezek v navadni veliki obliki nosi naslov:

Hrabroslav Volarič. Skladbe I. Samospevi s klavirjem. Založila Franja Volaričeva. Izdal Josip Čerin. Cena 3 krone. — Na naslovni strani je tudi prav dobra slika umrlega Andreja Volariča.

Zvezek obsega v krasnem Eberlovem izdelku 25 velikih strani. In cena je le — 3 krone! Pač majhen dobiček za ubogo rodbino, ako bo tudi res v kratkem prodanih vseh 400 iztisov! Samospevi so ti-le: 1. „Oj rožmarin“ (A. Pin). 2. „Biserji“ (Sim. Gregorčič). 3. „Ne žaluj!“ (Svoimir). 4. „Dekliški vzdih“ (Fr. Gestrin). 5. „Pregovorjena otožnost“ (Pavlina Pakkova). 6. „Dekliška tožba“. 7. „Pogled v nedolžno oko“ (Sim. Gregorčič). 8. „Ledene rože“ (Ant. Aškerc). 9. „Zopet solze“ (Jos. Stritar). 10. „Zvonček“ (Janko Leban).

Dobrih samospevov s spremljevanjem klavirja Slovenci nimamo v izobilju. Zato smo uverjeni, da posežejo po tem delu vsi oni Slovenci in Slovenke, ki imajo klavir v hiši ali se sploh bavijo s petjem. Vsekakor tudi vsa naša društva. — Uboga rodbina skladateljeva se živi z mizerno pokojnino 20 gld. na mesec. Rojaki, sezite takoj po teh skladbah, ker s tem izvršite tudi samaritansko delo usmiljenja nasproti nesrečni rodbini toli nadarjenega skladatelja. — Naroča se edino le v Gorici pri vdovi Franji Volaričevi, Gosposka ulica št. 7. — Cena po pošti 3 krone 10 vin.